

Przodkowie i krewni w linii von Langenn – szlachta pruska i inni

Wśród dalszych przodków **A.E.K. von Langenn** był m.in. kapitan zamku w Sonnenburg (polski Słońsk w Lubuskiem) **David von der Marwitz** – mój daleki przodek z XVII wieku i sprzed 11 pokoleń. Jego córka **Hedwig** to moja przodkini, zaś jej bracia – generałowie pruscy **David von der Marwitz** i **Bernd von der Marwitz** – to zatem moi dalecy krewni. Moim dalekim przodkiem z XV wieku był znany rycerz **Dinnies von der Osten** – dowódca wojsk króla **Eryka Pomorskiego**, namiestnik Gotlandii, potem Nowej Marchii, rycerz Brandenburgii i wojsk cesarskich.

Wśród moich dalekich przodków w linii **A.E.K. von Langenn** byli też przedstawiciele innych rodów szlachty pruskiej, takich jak: **von Zabeltitz, von der Goltz, von Hake, von Bardeleben, von Ramin, von Arnim, von Wulffen, von Rohr, von Bülow, von Flemming, von Wedel, von Schulenburg, von Schwerin, von Stosch, von Hahn, von Bismarck, von Schlieben** itd. Moimi dalekimi przodkami byli m.in. wysocy urzędnicy władców Brandenburgii: znany podróżnik z XVI-XVII wieku **Adam von Schlieben**, a także przedstawiciele rodu **von Pfuel**, jednego z najważniejszych rodów szlacheckich w historii Brandenburgii i Prus: doktor obojga praw **Nickel von Pfuel** (tajny radca, sędzia, dowódca wojskowy, kapitan zamku) i jego syn – doktor prawa **Melchior von Pfuel** (kapitan, kanclerz, wysłannik i tajny radca Elektora Brandenburgii, zwierzchnik Klasztoru Friedland), którego praprawnuczka **Barbara Eva von Pfuel** była matką wielokrotnie wspomnianego tu generała **Joachima Balthasara von Dewitza**.

Wskutek koligacji małżeńskich moich dalekich przodków i krewnych z linii **von Langen(n)** moimi dalekimi krewnymi są m.in. przedstawiciele rodu von Rochow – pruscy szambelanowie i oficerowie, w tym pułkownik i marszałek dworu **Adolf von Rochow** oraz generał **Wichard von Rochow**. Córka mojego przodka z XVI/XVII wieku – Eva M. **von Langenn** – wyszła natomiast za **Arvida Wittenberga**. To szwedzki feldmarszałek, który stał na czele armii wkraczającej do Polski w ramach tzw. **potopu szwedzkiego** – okupował m.in. Warszawę, ale po kapitulacji w czerwcu 1656 r. został uwięziony w twierdzy w Zamościu, gdzie zmarł w roku następnym. Choć nie jest to chlubna postać z perspektywy historii Polski, wśród jego potomków, a więc moich dalekich krewnych, jest wielu przedstawicieli szwedzkich elit, w tym oficerów z rodu **Posse af Säby** (i innych, tj.: Zelow, Linroth, Nordenfeldt, Grill, Hammarhjelm, Wachtmeister, von Essen etc.). Najbardziej znanym z nich był generał **Carl Henric Posse** – główny adiutant króla, który otrzymał tytuł hrabiowski, a dowodził w wielu bitwach, m.in. **pod Lipskiem** i **pod Dennewitz**, gdzie walczył po jednej stronie z moim przodkiem – pierwszym **von Kunowskim**, którego ten rozdział dotyczy. Wśród dalekich krewnych w tej szwedzkiej gałęzi są też politycy i dyplomaci (np. **Carl Wachtmeister** – minister spraw zagranicznych Zjednoczonego Królestwa Szwecji i Norwegii), naukowcy (np. profesor biologii **Nils von Hofsten** – rektor **Uniwersytetu w Uppsali**, tj. najstarszego uniwersytetu w Skandynawii), artyści (np. **Sophie von Knorring**, z domu Zelow, która była pionierką powieści realistycznej w Szwecji), biznesmeni (m.in. prezesi dużej grupy medialnej **Bonnier**) itd. Moimi dalekimi krewnymi są też potomkowie prof. **Carla Yngve Sahlina** – rektora Uniwersytetu w Uppsali, w tym jego synowie: **Mauritz Sahlin** – gubernator

hrabstwa Sztokholmu, dyrektor królewskiego Zarządu Kolei i Zarządu Telegraficznego oraz dr [Enar Sahlin](#) (filozof, wykładowca, eseista) i tegoż córki: tłumaczka [Anna Bohlin](#) (żona dra [Torstena Bohlina](#) – teologa i luterńskiego biskupa) oraz dr [Margit Sahlin](#), która była jedną z trzech pierwszych w historii Szwecji kobiet wyświęconych (w 1960 r.) na pastora (czy też pastorkę) i odegrała istotną rolę w historii luterńskiego [Kościoła Szwecji](#).

Adam von Schlieben – przodek z XVI/XVII w.

Poprzez wspomnianego wyżej **Adama von Schlieben**a (przodka z XVI/XVII wieku – zob. portret powyżej), który miał liczne potomstwo, moimi dalekimi krewnymi są m.in. przedstawiciele rodu [Unrugów](#) (h. wł.), także tych z polskiej gałęzi, zapoczątkowanej przez **Henryka Kajetana Maurycego Unruga** (1791-1849). Pochodzą z niej w linii prostej m.in. takie postaci, jak kontradmirał [Józef Unrug](#), który dowodził [Obrońcą Wybrzeża](#) w czasie kampanii wrześniowej w 1939 roku, czy też [Jadwiga Witkiewiczowa](#) (z domu Unrug) – kustoszka spuścizny jej męża [Stanisława Ignacego Witkiewicza](#) – „Witkacego”. Poprzez małżeństwo prawnuczki **Adama von Schlieben**a z pierwszym ministrem króla Prus [Georgem Dietloffem von Arnim-Boitzenburg](#) moimi dalekimi krewnymi są też potomkowie tej pary z rodu von Arnim-Boitzenburg – właściciele m.in. [Zamku Boitzenburg](#) w Brandenburgii, w tym premier pruskiego rządu podczas Wiosny Ludów (1848) [Adolf Heinrich von Arnim-Boitzenburg](#). Jego potomkowie z linii von Arnim-Muskau byli właścicielami majątku [Muskau/Mużaków](#), o którym była mowa wyżej. Druga gałąź – poprzez małżeństwo córki Georga Dietloffa von Arnim-Boitzenburg i jego żony z von Schliebenów – prowadzi z kolei do dalekiego pokrewieństwa z hrabiowską gałęzią rodu [von Schwerin](#) – z potomkami hr. [Hansa Bogislava von Schwerin](#), który był pruskim dyplomatą. Wśród jego synów był hr. [Wilhelm von Schwerin](#) – pruski generał i gubernator Thorn (Torunia), a wśród prawnuków m.in. znany pruski polityk hr. [Maximilian von Schwerin-Putzar](#) – poseł do różnych parlamentów regionalnych i

krajowych, jeden z liderów frakcji liberalnej, przeciwnik kanclerza Bismarcka. Jego syn hr. [Heinrich von Schwerin](#) też był politykiem i parlamentarzystą, ale reprezentował frakcję konserwatystów, podobnie jak brat Maximiliana hr. [Victor von Schwerin](#) i jego syn hr. [Hans von Schwerin-Löwitz](#), który nawet pełnił funkcję przewodniczącego Reichstagu i Pruskiej Izby Reprezentantów (Preußisches Abgeordnetenhaus).

Poprzez przodków z rodu **von Wedel** moim dalekim krewnym był m.in. [Gustav Wilhelm von Wedel](#) – generał w służbie biskupa Münster, duński marszałek i dowódca sił norweskich, pan na zamku [Evenburg](#) we Fryzji Wschodniej i protoplasta hrabiowskiego rodu [Wedel-Jarlsberg](#), z którego pochodzi wiele postaci znanych głównie z historii Norwegii, w tym m.in.: [Herman Wedel-Jarlsberg](#) – gubernator generalny Norwegii w czasie unii ze Szwecją, [Ferdinand Carl Maria Wedel-Jarlsberg](#) – dowódca Królewskiej Armii Norweskiej, [Wilhelm Wedel-Jarlsberg](#) – szambelan na dworze norweskim, a po przejściu na katolicyzm szambelan papieża [Leona XIII](#) itd. Poprzez matkę z rodu **Wedel-Jarlsberg** moim dalekim krewnym był też [dr Fridtjof Nansen](#) – norweski naukowiec, badacz polarny, działacz polityczno-społeczny i laureat **Pokojowej Nagrody Nobla** – za wiodącą rolę w repatriacji jeńców wojennych i w międzynarodowej działalności pomocowej, m.in. jako Wysoki Komisarz Ligi Narodów ds. Uchodźców.

Zamek Boitzenburg (RSK 2021)

Zamek Evenburg (RSK 2025)

Moi dalecy krewni poprzez przodków z rodu **von Flemming** to m.in. generałowie wojsk koronnych: [Jerzy Detloff Flemming](#) i feldmarszałek [Jakub Henryk Flemming](#). Z założycielką pierwszego polskiego muzeum narodowego w Puławach – księżną [Izabelą z Flemmingów Czartoryską](#) – łączy mnie dalekie pokrewieństwo poprzez jej oboje rodziców, czworo dziadków i ośmioro pradziadków. Moim krewnym jest zatem też jej syn – polski mąż stanu, mecenas sztuki i założyciel patriotycznego obozu [Hotel Lambert](#) – książę [Adam Jerzy Czartoryski](#) i jego potomkowie powiązani z różnymi znanymi rodami. Poprzez koligacje **von Flemmingów** dochodzi też do dalekiego pokrewieństwa z wieloma znanymi przedstawicielami rodu Radziwiłłów, poczynając od generała lejtnanta armii Wielkiego Księstwa Litewskiego [Marcina Mikołaja Radziwiłła](#). Inna gałąź prowadzi do rodu von Schwerin – daleki krewny to pruski feldmarszałek [Kurt Christoph von Schwerin](#). Jego wnukiem był feldmarszałek [Curt von Stedingk](#), który m.in. kierował szwedzkimi oddziałami w [Bitwie pod Lipskiem](#) przeciw Napoleonowi. To prowadzi do elit szwedzkich, w tym generałów, polityków, ministrów, dyplomatów, dyrektorów teatru czy opery, artystów, naukowców, inżynierów, aż do działaczki praw kobiet [Lizinki Dyrssen](#) (z domu af Ugglas) i jej syna [Gustafa Dyrssena](#) – oficera i złotego medalistę igrzysk olimpijskich (Antwerpia 1920) w pięcioboju nowoczesnym.

Moim dalekim krewnym – poprzez przodków z rodów **von Moltke** i **von Bredow** (m.in. wnuka [Lippolda von Bredow](#) – gubernatora Marchii Brandenburskiej w czasach [Zygmunta](#)

Luksemburskiego) był feldmarszałek i reformator armii pruskiej [Helmuth Karl Bernhard von Moltke](#). Wśród moich dalekich krewnych poprzez przodków z rodów **von Loeben** i **von Stosch** byli natomiast m.in. przedstawiciele hrabiowskiej linii rodu von Kalckreuth, w tym pruski feldmarszałek [Friedrich Adolf Graf von Kalckreuth](#). W dalszych pokoleniach koligacje prowadzą m.in. do rodziny [Bonhoeffer](#), w tym znanego teologa protestanckiego dra [Dietricha Bonhoeffera](#), sprzeciwiającego się hitlerowskiej dyktaturze, prześladowaniom Żydów i nazistowskiemu programowi eutanazji, straconego przez nazistów – podobnie jak jego brat [Klaus Bonhoeffer](#) – za powiązania z planowanym zamachem na Hitlera. Wśród rodzeństwa Bonhoeffer była też m.in. Christine, która wyszła za [Hansa von Dohnányi’ego](#) (jego ojciec to znany kompozytor i pianista [Ernst von Dohnányi](#)) – prawnika, który też prowadził działalność antynazistowską i został skazany na śmierć przez nazistów jako „duchowy lider” konspiracji mającej na celu zamach na Hitlera. Podobny los spotkał też męża Ursuli – siostry Christine – prawnika [Rüdigera Schleichera](#), który także walczył przeciw nazizmowi. Wśród moich dalekich krewnych z rodziny Bonhoeffer i ich potomków jest też wielu uznanych naukowców, związanych m.in. z instytucjami [Max Planck Society](#).

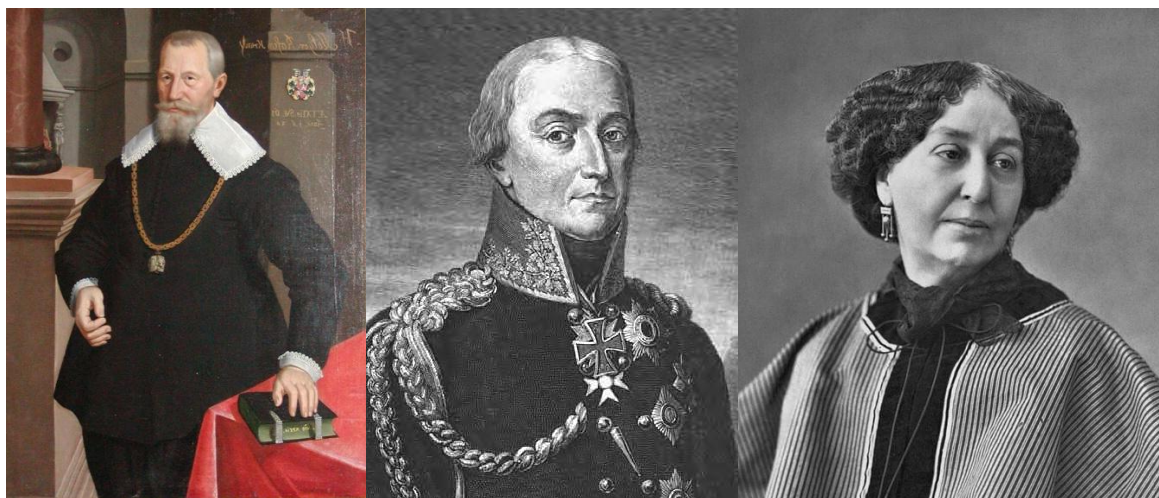

Feldmarszałek Jakub Henryk Flemming (na portrecie L. de Silvestre’a) i księżna Elżbieta z Flemmingów Czartoryska (na portrecie A. Roslina) – dalecy krewni

Wśród moich dalekich przodków były też postaci ze znanych z „Hamleta” Szekspira elitarnych rodów skandynawskich **Rosencrantz** i **Gyldenstjerne (Guildenstern)**. Źródła genealogiczne prowadzą do takich przodków, jak [Erik Ottesen Rosenkrantz](#) i jego ojciec [Otte Nielsen Rosenkrantz](#), którzy w XV wieku byli najwyższymi urzędnikami króla Danii. Poprzez tych przodków łączy mnie odległe pokrewieństwo ze słynnym duńskim astronomem [Tycho Brahe](#) i innymi znanymi postaciami z duńskich elit, jak np. [Holger Rosenkrantz](#) – członek duńskiej Rady Państwa, teolog i pedagog, uważany za jednego z najwybitniejszych duńskich uczonych w pierwszej połowie XVII wieku. Wśród wielu innych postaci z tej linii dalekiego

pokrewieństwa byli też duńscy politycy, parlamentarzyści, oficerowie, wysocy urzędnicy, królewscy leśnicy i szambelanowie, premier duńskiego rządu w XVIII wieku [Jørgen Erik Skeel](#), a także m.in. [Christian Danneskiold-Samsøe](#) – dyrektor Teatru Królewskiego w Kopenhadze.

Poprzez przodków z rodów **von Rohr** i **von Quitzow** oraz koligacje z rodem **von Königsmarck** (zob. też rozdział V) dalsze związki prowadzą do marszałka Francji [Maurycego Saskiego](#) (syna króla [Augusta II Mocnego](#) i jego metresy hrabiny [Aurory von Königsmarck](#)), a w kolejnych pokoleniach m.in. do francuskiej pisarki, znanej pod pseudonimem [George Sand](#) – partnerki [Fryderyka Chopina](#). Ci słynni kochankowie poznali się w domu [Ferenca Liszta](#), którego córka [Cosima](#) wyszła za znanego dyrygenta, pianistę i kompozytora [Hansa von Bülowa](#) – mojego dalekiego krewnego poprzez wspólnego przodka o tym właśnie nazwisku. Jego teściem – i też moim dalekim krewnym – był jeden z najbardziej znanych przedstawicieli rodu **von Bülow** – [Friedrich Wilhelm Bülow von Dennewitz](#). Ten pruski generał piechoty wstąpił się skutecznym dowództwem w trakcie wojen napoleońskich, m.in. w kluczowych bitwach [pod Lipskiem](#) i [pod Waterloo](#), a nieco wcześniej także w [bitwie pod Dennewitz](#) – tej samej, w której walczył [Otto Friedrich Wilhelm von Kunowski](#) – mój przodek sprzed pięciu pokoleń, którego ten rozdział w głównej mierze dotyczy. Właśnie od nazwy miejsca tej bitwy generał **von Bülow**, uzyskując tytuł hrabiowski w 1814 roku, przyjął nazwisko **Bülow von Dennewitz**. Dziś w miejscowości [Dennewitz](#) (Brandenburgia) znajduje się pomnik tegoż generała.

Holger Rosenkrantz, generał F.W. Bülow von Dennewitz i George Sand – dalecy krewni